УДК 742
Корнієнко О. Б.
старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

СФЕРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА

Перспектива як система зображення об’ємних тіл у просторі була предметом наукових студій таких дослідників: Г. Буланже, Ю. Доценко, А. Павлова, Б. Раушенбах, К. Сазонов, М. Федоров Л. Яновська та ін. Розглянемо один із видів перспектив - сферичну перспективу, та з’ясуємо її практичне застосування.

Сферична перспектива (рис 1.) – це зображення, яке отримане із застосуванням декількох точок зору, нахилу вертикальних осей до центру, розгортання площин на передній план.

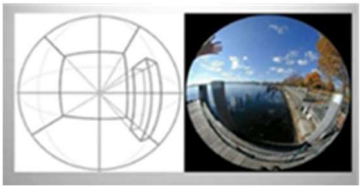

Рисунок 1 – Сферична перспектива

Зокрема, сферичне явище можемо спостерігати, дивлячись на дзеркальну кулю. Наш погляд завжди буде в центрі відображення дзеркальної поверхні. Це є, так звана, позиція головної точки, яка не прив'язана ні до рівня горизонту, ні до головної вертикалі. Відтак, у сферичній перспективі всі лінії глибини завжди мають точку збігу в головній точці і залишаються прямими. Головна вертикаль і лінія горизонту також прямі. Усі інші лінії поступово вигинаються, віддаляючись від головної точки, і трансформуються в коло. Лінії, що не проходять через центр, будуть продовжені, утворюючи напівеліпс.

Митці звертаються до сферичної перспективи для створення особливого художнього простору на площині картини або розпису стіни, склепіння, куполу, який полягає в ілюзійному заглибленні зорового центру, що збігається з геометричним центром композиції, і розташуванні інших елементів в уявному сферичному просторі. Сферична перспектива зустрічається в живописі символістів і сюрреалістів, частково в традиційному живописі (для створення алегорій, зображення кришталевих або металевих куль тощо), у сучасній фотографії, ілюстрації, дизайні. Зображення, побудоване за законами сферичної перспективи, набуває фантастичного відтінку. Отже, у сферичній перспективі точка, на яку дивиться людина, завжди залишається головною, а лінії, які проходять через неї, не спотворені, а прямі або вигнуті.